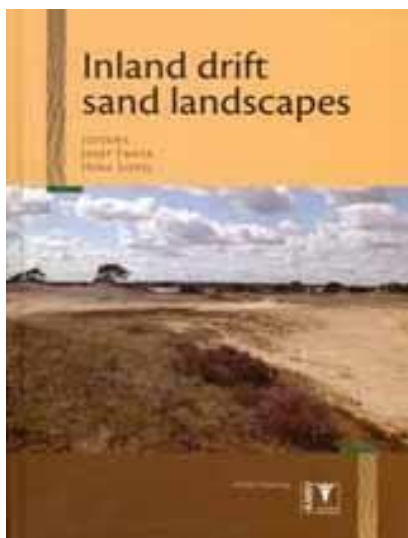

Boekbespreking door [A.J.\(Tom\) van Loon](#).

Inland drift sand landscapes of Northwest Europe, door Josef Fanta & Henk Siepel, 2010

KNNV Uitgeverij, Zeist. Genaaid gebonden, hardcover, 484 blz. te bestellen via www.knnvpublishing.nl. ISBN 978-90-5011-350-2.

De titel doet het niet vermoeden, maar dit boek gaat bijna uitsluitend over Nederlandse stuifzanden. Dat is op zich niet zo verwonderlijk, want in bijna alle landen waar stuifzanden voorkomen, bestaat het grondgebied grotendeels uit hard gesteente; en dat trekt nu eenmaal meer belangstelling dan een pakket dat - letterlijk - als los zand aan elkaar hangt.

Nederland is wat het harde gesteente betreft niet zo bevoorrecht, en daarom is juist hier altijd veel aandacht besteed aan de onverharde pakketten die vrijwel ons hele land bedekken, en die bijna allemaal van pleistocene of holocene ouderdom zijn.

De stuifzanden ontstonden tijdens de overgang van Pleistoceen naar Holoceen. Ze danken hun ontstaan grotendeels aan de sterke windactiviteit die het nog koude, vrijwel geheel onbegroeide zandpakket dat was afgezet door smeltwaterstromen opwoei en elders weer afzette, vaak in de vorm van duinen (waarvan inmiddels de oorspronkelijke vorm verloren is gegaan) en ruggen.

Grote delen van het gebied voor de ijsskap die zich na de laatste ijstijd terugtrok, werden omgevormd tot stuifzandgebieden. Het ging om onvruchtbare gronden, die in de loop der tijd bijna overal door de mens zijn ontgonnen, vooral ten behoeve van kleinschalige landbouw, zodat er van de ooit enorme stuifzanden in West-Europa nog maar weinig over is. Verrassenderwijs is dat juist in Nederland nog veel: bijna 1000 km², waarbij overigens wel moet worden aangetekend dat er nauwelijks meer actieve stuifzanden zijn overgebleven. Dat is vooral te danken aan natuurlijke processen, die ertoe leiden dat eenmaal in grootte afgenomen stuifzandgebieden langzamerhand door pioniervegetatie worden overwoekerd.

In Nederland leidt dat nu, in het kader van natuurbeheer, tot maatregelen die het voortbestaan van de stuifzanden moeten garanderen, en die ook tot meer actief stuiven moeten leiden. Een nieuwe maatregel om 'natuur' te beschermen die anders door de natuur zelf zou verdwijnen! Voor iedere Nederlandse (amateur)geoloog biedt dat gelukkig de kans om actieve stuifzanden te ondergaan. En daarbij moet zeker niet alleen op de 'dode' natuur worden gelet: dit boek geeft aan hoe interessant de gebieden ook zijn uit het oogpunt van biologie, archeologie, geschiedenis en sociale ontwikkeling.

De kennis daarvan die dit boek in ruime mate biedt (meer dan geologie en geomorfologie!) biedt daartoe volop de gelegenheid. Niet alleen door de weliswaar (Engelstalige) wetenschappelijk verantwoorde maar niettemin veelal goed leesbare tekst, maar ook vanwege de vele prachtige kleurenfoto's. Natuurlijk is er op dit boek best het een en ander aan te merken; het gaat daarbij echter bijna alleen om wat redactionele inconsistenties, slordig taalgebruik, onvoldoend nauwkeurig gecontroleerde drukproeven, etc. Dat mag eigenlijk geen naam hebben. Het is al met al een boek dat iedereen die zich voor de nog maar schaars aanwezige Nederlandse natuur interesseert, zou moeten meenemen op een paar dagtochten naar een van de nog resterende stuifzandgebieden. Met dit boek erbij, is een interessante én plezierige speurtocht naar de kenmerken van deze toch vrij uitzonderlijke gebieden gegarandeerd.